

Samtalehjulet – version demens i hjemmeplejen

I Egedal Kommune har brugen af Samtalehjulet ført til en mere målrettet personcentreret støtte og rådgivning til borgere med demens, en styrket relation til borgeren og større arbejdsglæde for medarbejderne.

Demenskonsulent Annette Reinhardt fortæller.

I hjemmeplejen i Egedal Kommune har vi valgt at bruge Samtalehjulet for at blive bedre til at rådgive og målrette den personcentrerede indsats til vores borgere med demens. Brugen af Samtalehjulet betyder, at vores indsats i højere grad tager udgangspunkt i borgernes ressourcer og udtrykte behov samt ønsker til en aktiv, tryk og meningsfuld hverdag.

Vi har desuden valgt at bruge Samtalehjulet for at styrke relationerne mellem medarbejdere og borgere.

Sådan har vi grebet det an

Samtalehjulet bruges af demens-ressourcepersoner i hjemmeplejegrupperne i forbindelse med opstartssamtaler/forløbskoordinationssamtaler. Samtalehjulet bruges også til opfølgende samtaler med borgere med let til moderat demens, der er visiteret til personlig pleje.

Alle demens-ressourcepersoner er blevet introduceret til formålet med og teorien bag Samtalehjulet. Efter at have afprøvet Samtalehjulet på hinanden har de uden tøven kastet sig ud i opgaven. Hvis de får brug for det, kan de altid få hjælp og sparring af en demenskonsulent.

Vi har afsat 2,5 time til forberedelse, afholdelse af samtalen og efterfølgende dokumentation. I samarbejde med hjemmeplejegruppens leder eller sygeplejerske og den demens-ressourceperson, der kender borgeren, aftaler demenskonsulent, hvordan samtalerne skal gennemføres.

Demens-ressourcepersonen, hjemmeplejens planlægger og borgeren aftaler dato og tid for samtalen, som foregår i borgerens hjem. Inden samtalen har demens-ressourcepersonen introduceret borgeren til Samtalehjulet, så vedkommende er forberedt på, hvordan samtalen kommer til at forløbe.

Før besøget

Inden besøget forbereder demens-ressourcepersonen sig ved at læse i borgerens journal og ud fra sit kendskab til vedkommende udvælge fem til ti hjælpekort, der skal være med til at åbne op for samtalen.

Det kan være kort, der:

- giver anledning til, at borgeren kan fortælle om sit liv
- giver demens-ressourcepersonen indsigt i og forståelse for borgerens situation
- giver anledning til at tale om eventuelle bekymringer eller udfordringer
- giver anledning til lidt sværere samtaler.

Hvis demens-ressourcepersonen ikke kender borgeren særlig godt eller føler sig usikker, afholdes samtalen sammen med demenskonsulent eller en kollega, der er fortrolig med at bruge Samtalehjulet.

Under besøget

Demens-ressourcepersonen har fokus på at være nærværende, lytte og skabe tryghed under besøget og på at støtte borgeren i at vælge de kort, der giver ham eller hende mulighed for at stille eventuelle spørgsmål og tale om sin situation, ønsker, behov og interesser.

Pårørende må gerne deltage, men vi opfordrer dem til først at deltage aktivt i sidste del af samtalen, så borgeren får mulighed for at komme til orde.

Efter samtalen samler demens-ressourcepersonen op på den betydning, kortene har haft for borgeren, og lægger dem eventuelt i prioriteret rækkefølge.

Demens-ressourcepersonen aftaler med borgeren, hvis der skal sættes gang i eller følges op på tiltag.

Efter besøget

Efter samtalen dokumenterer demens-ressourcepersonen kortnumre og -farver og skriver en kort sammenfatning af det, borgeren har givet udtryk for, i journalen (hvis borgeren har givet samtykke til det). Der kan også tages fotos af kortene.

Dokumentationen indgår i den socialpædagogiske handleplan, så alle medarbejdere i teamet efterfølgende kan tilrettelægge og støtte borgeren bedst muligt i dagligdagen og følge op på eventuelle tiltag. Registreringen af kortene sikrer også, at der vælges nye hver gang.

Vigtige erfaringer

For nogle af vores medarbejdere har det været svært, at der ikke er et konkret formål med samtalen. Det er helt forståeligt, da praktiske opgaver fylder meget i deres dagligdag. I de tilfælde har vi afsat mere tid til at tale om teorien bag og formålet med Samtalehjulet.

Demens-ressourcepersonerne er meget engagerede og er vokset med opgaven. De vil gerne bruge Samtalehjulet, men det er erfaringen, at der er brug for en tovholder, som italesætter brugen af det, for i en travl hverdag med mange opgaver, sygdom og ferie kan brugen af redskabet komme til at glide i baggrunden.

- Annette Reinhardt, demenskonsulent, Egedal Kommune.

Det har også været virkningsfuldt at give medarbejderne mulighed for at spare med hinanden på tværs af hjemmeplejegrupperne.

For at støtte medarbejderne i strukturen i forbindelse med et hjemmebesøg, hvor de skal bruge Samtalehjulet, har vi udarbejdet en kort vejledning med tjekpunkter.

I Egedal Kommune kalder vi samtaler baseret på Samtalehjulet for *livgivende samtaler*.

Erfaringen er, at hjælpekortene i Samtalehjulet medvirker til, at borgerne får lettere ved at italesætte det, de har på hjertet. Svære emner bliver lettere at tale om, når man har et fælles kort at holde fast i og tale ud fra.

- Annette Reinhardt, demenskonsulent, Egedal Kommune.

Udbyttet

Medarbejderne

Demens-ressourcepersonerne fortæller, at Samtalehjulet skaber engagement og arbejdsglæde. Flere siger, at det er et godt og anvendeligt redskab, at de kommer til at lære borgerne bedre at kende og får større indsigt i og forståelse

for deres reaktionsmønstre. De giver udtryk for, at det større kendskab betyder, at de kan tilrettelægge den personcentrerede pleje bedre.

Vi kan se, at medarbejdernes dybere kendskab til borgeren også har stor betydning for tilrettelæggelsen af plejen senere i sygdomsforløbet.

- Annette Reinhardt, demenskonsulent, Egedal Kommune.

Borgerne

For borgerne er samtalerne med til at skabe ro og afklaring, og det øger deres trivsel at fokusere på det, de kan, og på det gode og glædelige i hverdagen.

Det har været dejligt at have nogen at dele sine følelser og tanker med. Samtalen har gjort, at jeg kan få øje på, at jeg stadig kan meget, og at jeg fortsat har mange muligheder.

- borger med demens.

Jeg er glad for, vi har haft god tid, for billederne på kortene får mig til at tænke på, hvordan det har været, men også på, hvordan det mon vil gå mig videre.

- borger med demens.

De pårørende

Det at lytte til samtalen har gjort mig bevidst om, at min mand stadig har meget i sig, og at jeg skal blive bedre til at give ham tid.

- pårørende til borger med demens.

Fakta om Egedal Kommunes brug af Samtalehjulet – version demens

Målgruppe: Borgere med let til moderat demens.

Formål: At borgere med demens opnår bedre trivsel og større livskvalitet ved hjælp af personcentreret rådgivning og støtte til mestring af livet.

Varighed: 2,5 time.

Hvem: Demens-ressourcepersoner i hjemmeplejen.

Økonomi: Personaleressourcer til forberedelse, afvikling og opsamling.

Senest opdateret: 02. april 2024